

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hónap . . . . . 60 K Felévre . . . . . 340 K
 Negyedévre . . . . . 170 K Egész évre . . . . . 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Főlelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZAM.

Eseménytelen újév a politikában

Budapest, jan. 2. A politikai újév teljes csendben folyt le, amennyiben a miniszterelnök nem volt Budapesten s így a politikai életben szokásos újévi üdvözlések régi formájukban az idén az egész vonalon *elmaradtak*. Kezdetben úgy tervezték, hogy a miniszterelnök hazakeresése után fogadni fogja úgy a pártok megbízottjait, mint a diplomáciai testületeket,

de gróf Bethlen István utólag úgy intézkedett, hogy a miniszterelnökségen ivet tettek ki, amelyeket politikusok és diplomaták aláírnak. Ugyan- csak ilyen iven üdvözölte a kisczardapárt a beteg *Rubinek* Gyulát.

Üdvözlő ivet nyújtott át a keresztyény párt Haller Istvánnak és gróf Andrássy Gyulának.

Szerdán oldódik meg a keresztyénpárt válsága

A legnagyobb érdeklődés a keresztyénpárt belső mozgalmi felé fordult. Az ünnepi szünet alatt ezen a ponton újabb esemény nem történt.

A fordulatot jelentő pártértekezletet szerdán estére hívják össze. Az értekezleten

gróf Andrássy Gyula nagyobb beszédet mond és ebben *bejelenti az elnökségről való lemondását és a pártból való kilépését*. A párt igyekszik megóvni egységét és Andrássy grófot minden valószínűség szerint csak egynehányan követik a párt tagjai közül.

A miniszterelnök pártalakítása és a választójog

A kisczardapárt karácsony óta a legteljesebb mozdulatlan állapotba jutott, csupán azon a részen mutatkozik bizonyos mozgalom, mely gróf Bethlen István terveit kezdettől fogva támogatta. Erről az oldalról a következőket közlik velünk:

— Megállapodás van arra, hogy gróf Bethlen István miniszterelnök a legközelebbi időben ismét *megújítja pártalkító tárgyalásait és bízik benne, hogy törekvése most már sikerrel jár*. Ezekbe a tárgyalásokba a miniszterelnök azzal a felszólalással megy bele, hogy *mintán a karlista oldalon erős front alakult ki,*

vele szemben is egységes frontot kell csinálni. A tárgyalást a miniszterelnök a kisczardapárt vezetésével kezdi meg, természetesen első sorban Nagyatádi Szabó Istvánnal. A miniszterelnök annál inkább reményeket fűz ennek a tárgyalásnak a sikeréhez, mert a *választójog dolgában már csak árnyalati eltérések vannak az ő és a kisczardák felfogása között*. A párt ugyanis már meglehetősen részletességgel ismeri Bethlen terveit a választójogra vonatkozólag és az már le van szögezve, hogy a *választójog általános, titkos, egyenlő, közvetlen, községi lesz, de nem kötelező*.

Felemelik a választójogi cenzust

A lajstromos szavazás dolga még nyitott kérdés.

A *cenzust, úgy az értelmi, mint a vagyoni cenzust Bethlen felemeli*. A miniszterelnök a kisczardákon kívül számít a disszidensekre és feltétlenül a keresztyénpártnak Ernst Huszár frakciójára. Ha az egységes párt létre jön, az bizonyos személyváltozásokat is maga után von a kormányban.

Az körülbelül befejezett dolognak tekint- hető, hogy ezek után a nemzetgyűlés egészen juniusig együttmarad, mert nem tekintve azt, hogy fontos pénzügyi és gazdasági javaslatok is elintézésére várnak, február 16-ig a nemzetgyűlés a legfontosabb alkotmányjogi feladatait sem tudná elintézni.

Nyolcórás ülésekkel felelnek az ellenzéki obstrukción

A nemzetgyűlés rövid két napi szünet után, holnap ismét összeül és folytatja az indemnitás felett megindult vitát. A vita körülbelül 10-én véget ér, amennyiben az ellenzék szónokai már legnagyobb részben beszéltek és most már csak kis szónoklatokra van kilátás.

Az ellenzék készülődésével szemben a kormány és pártjai sem maradnak télenek és már holnap indítványt fognak benyújtani a 8 órás ülésekről; ezt szerdán megszavazzák és esütörtökön már 8 órás ülésben tárgyalják az indemnitást.

Valószínű, hogy 8 órás ülések nélkül is sikerülni fog az indemnitást január első harmadában megszavaztatni. Az indemnitás megszavazása után a nemzetgyűlés rövid szünetet kap és azután a *választójogi törvényjavaslatot fogja tárgyalni*, amellyel e hónap közepére készül el a belügyminiszterium kodifikációs osztálya. A miniszterelnök tegnap délután tért vissza a fővárosba és ma átvette a miniszterelnökség vezetését. A délelőtt folyamán hosszasan tanácskozott Klebelsberg gróf belügyminiszterrel.

Bethlen reflektál a felszólalásokra

A miniszterelnök az indemnitási vita során hosszabb beszédben fog válaszolni a kormány ellen elhangzott kritikákra. A miniszterelnök felszólalásának ideje azonban még bizonytalan.

Lehet, hogy már vita közben felszólal, de lehetséges az is, hogy bevárja az összes felszólalásokat és azután reflektál a vita egész anyagára.

Beniczky ellen lefolytatják a vizsgálatot

Budapest, január 2. Ismeretes, hogy dr Lengyel Ernő vizsgálóbíró Beniczky Odón nemzetgyűlési képviselő ellen mind a vizsgálat lefolytatásának, mind az előzetes letartóztatásnak megszüntetését rendelte el. A királyi ügyészség a vizsgálóbíró végzése ellen felfolyamodással élt. A felfolyamodás csupán a

végzés ama részére vonatkozott, amelyben a vizsgálóbíró a vizsgálat megszüntetését rendelte. A budapesti büntető törvényszék vádpanácsa Kiss István táblabíró elnöklésével ma tartotta meg ez ügyben a tárgyalást. A vádpanács Beniczky nemzetgyűlési képviselő ellen *lazadás címen a vizsgálat lefolytatását elrendelte*.

A munkásbiztosító pénztár

Utóbbi időben sokat foglalkozik a publicisztika a munkásbetegségélyező és balesetbiztosító pénztárral. A munkásság sérelmesnek tartja, hogy a kormány elkobozta „autonómiáját” s a pénztárakat állami ellenőrzés alá vette s miniszteri biztosokat állított az élükre.

Azóta minduntalan felmerül mint a munkásság követelése, az autonómia visszaállítása. Ez teszi aktuálissá és kívánatosná, hogy foglalkozzunk a kérdéssel.

A pénztárt törvényhozás állította fel, mintegy tizenöt évvel ezelőtt. Mint emberbaráti intézménynek, a legnagyobb és nemes hivatása van. Első sorban rendeltetése, hogy a rászoruló munkást anyagiilag támogassa, őt és családját betegségében ingyen orvos kezeléssel és gyógyszerrel ellássa, a munkában megrokkantakat segítse. Kétségtelen, hogy nagy lépés volt szociális téren, amit meg kellett tenni, hiszen közérdek, tehát nem csupán egy osztálynak, a munkásságnak az érdeke az, hogy minden megtörténjék a dolgozó milliók szociális jólétének emelésére, s ezzel a társadalmi béke biztosítására.

Ennek az intézménynek, épen magas rendeltetésénél fogva, kívül és felül kell állni a párt harcokon, hiszen a támogatásra épen rászorul a munkás, akármilyen politikai elveket vall s akármelyik politikai párthoz tartozik is.

A gyakorlatban azonban az ellenkező történt. A szociáldemokrata párt vezetősége a pénztárt mindjárt megalakulásakor olybá tekintette, melyet teljes súlyával, egész szervezetével és berendezkedésével a párt céljaira lehet beállítani s élve a törvény által biztosított autonómiával, a maga, a párt céljára sajátította ki az egész intézményt.

A kormányok nem ismerték fel idejében az ebben a körülményben rejlő veszedelmet. Tétlenül nézték, hogy az eredetileg és a nagyközönség szemében csupán munkásjóléti intézménynek szánt pénztárak mint váltak lassankint és fokozatosan hatalmi tényezővé az egyoldalú pártszellemben működő vezetők kezében. Eleinte a kormányok arra a cinikus álláspontra helyezkedtek, hogy a pénztárak irodáiban jó megélhetést nyert vezetők szája be lesz tömve s nem fognak tovább alkalmazkodni. Csakhamar rákellett azonban jönniük, hogy e számításukban csalatkoztak, mert a vezérek a pénztárakat mint leghatásosabb agitációs fészkeket használták ki a párt céljára. Ilyképen a pénztárak nagyon kényelmetlenekké váltak, de a dologon már nagyon bajos lett volna segíteni s az elkövetet hibát reparálni.

A munkások tömege azt látta és a szociáldemokrata párt vezetősége gondoskodott arról, hogy ha magától meg nem látta volna, hogy meglássa, hogy egyedül a párt az, amelyik gondol a munkás érdekeivel, törődik vele, s a hóna alá nyul, ha rászorul a segítségre. Természetesen óvakodtak megmagyarázni a munkásnak, hogy a pénztárak bevétele, legalább felerészben, azokból a járulékokból kerül ki, amiket a törvény értelmében a munkaadók tartoztak munkásaik után a pénztárba befizetni. A fejébe verték a munkásnak, hogy ha a párt nem segítene rajta, orvosi segítség nélkül és patika nélkül felfordulhatna ő is, meg beteg felesége és gyermeke is. S ezt könnyű volt a munkásokkal elhitetni, hiszen csakugyan azt látták, hogy ugyanazok intézik el az ügyét a pénztár hivatalos helyiségében, akik a párt politikai mozgalmait is irányították.

Ez a hit volt a szociáldemokrata párt óriási népszerűségének és varázslatos vonzóerejének a titka.

Később a pénztárak valóságos pártagitátor iskolákká lettek. A szónoklásra hajlammal bíró, de dolgozni valójában nem nagyon szerető munkások, legnagyobb részben pedig olyan egyének, akik soha munkások nem voltak, elhelyezkedtek a jól dotált pénztári hivatalokban s ezen a révén soha nem álmódott hatalomra és befolyásra tettek szert. Mikor a forradalmak folytán a hatalom a munkások kezébe jutott, a pénztárak tisztviselői karából kerültek ki a kormánybiztosok, a nemzeti tanácsstagok, majd a termelési biztosok, politikai megbízottak és más funkcionáriusok. Kun (Khon) Béla épügy munkásbiztosító pénztári igazgató volt, mint Handler Gyula.

A pénztárakat megteremtő törvény életbe lépte óta eltelt másfél évtized megmutatta, hogy az alapos revízióra szorul. Az államnak, a társadalmi békének az érdekei nem engedhetik meg, hogy a pénztárt ismét kiszolgáltatásuk egy pártuak, bármelyiknek is.

A munkásjólét ügyének gondozása egyik legmagasabb rendű állami feladat kell, hogy legyen. A pénztárak kérdését, az autonómia ügyét úgy kell megoldani, hogy gondoskodni kell arról, hogy az valóban munkásjóléti intézmény legyen és amellet az állam érdekeit ne veszélyeztesse. Az állam pedig a dolgozó milliók jólétének megteremtésében és biztosításában álljon a munkás oldalára, teljes hatalmi súlyával támogassa a tőke kizsákmányolási törekvése elleni harcában.

Ami magát a pénztárt illeti, meg kell szünni sok anomáliának, ami idáig akadályt szolgált annak, hogy a munkás a szeretet melegét érezze. A beteg vagy a hozzátartozója életéért aggódó férj vagy apa különben is természetesen fokozottabb mértékben érzékeny s így gyöngéd és megértő bánásmódot igényel. Az orvos nagyobb szeretettel és türelemmel forduljon felé, mint ez idáig történt. A gyógyszer-rendeléseknél pedig ne legyen oly szűkmarku, mint eddig volt, ne tekintse legfontosabbnak azt, hogy az orvosság minél olcsóbb legyen, hiszen az egészség olyan drága kincs, melynek visszaszerzéséért semmi áldozat nem tuiságos. Ha az ezidőszerűt járuléka nem bizonyulna elégségesnek arra, hogy drágább speciális gyógyszer költségét fedezze, ám emeljük fel a pénztári járulékat, s mi tudjuk, hogy egy a munkaadók nagy többsége, mint a felvilágosodott munkások mindnyájan szívesen meghozzák az egészség megmentésére megkívántatód áldozatot.

Bizonyosra vesszük, hogyha a munkás az államhatalomban feltalálja az öt gyermeke gyanánt szerető, gondos apát, nem fog többé hirtelt adni az ő megmaszlagolására elhangzó szónoklatoknak, nem fog többé felülni a saját önző céljaikat szolgáló agitátoroknak s nem fogja tűrni, hogy a jövőben önös érdekek szolgálatába állítsák tömegerejét, hanem ezt az öt védő állam támogatására fogja felajánlani. A kormány és a szociáldemokratapárt vezetői között a legutóbbi napokban komoly tárgyalások kezdődtek abban az irányban, hogy a munkásság lépjen ki tartózkodó állásából és vegyen aktív részt az ország újra felépítésének magasztos munkájában. Hír szerint a párt képviselői a pénztárak autonómiájának visszaállításához, mint egyik feltételhez ragaszkodnak. Nem tudni, hogyan végződnek a tárgyalások s fognak-e megnyugtató eredményre vezetni. De azt tudjuk, hogy ha a párt vezetői nem táplálnak hátsó gondolatokat, ha csakis ugyan a munkások jólétének biztosítása az, ami szemük előtt lebeg, a megegyezés nem lesz nehéz. Elvégre akkor megnyugvással fogadhatják, hogy az állam maga biztosítja a munkásság minden igazságos és méltányos követelésének teljesítését és szociális jólétét. De tudjuk azt is, hogy a kormány felelőssége tudatában nem engedheti meg, hogy a dolgok ismét ott folytatódjanak, ahonnan egyszer már a lejtőn megindulva, a legsivárabb nyomorba süllyedt a munkásság s a sir szélére jutott maga a nemzet.

Hisszük, hogy a multakon okulva, mindenek megnyugvására, a magyar munkásság sietni fog a Haza ölére tart karjába, hogy soha többé koblóról le ne szakadjon.

Sopron és környéke magyar impérium alatt

Sopron, január 2. Ujév napján történt meg Sopronnak és az egész nyugatmagyarországi népszavazási területnek visszakebelezése az anyaországhoz.

A város zászlódszt öltött, a házak ab-

lakait fehér gallyakkal és nemzeti színű szalagokkal ékesítették, melyeken a következő feliratok olvashatók: „Istennek hála! Magyarok maradtunk rendületlenül! Treu gebliben! In Ewigkeit. Amen!”

Felvonulnak a magyar csapatok

A házak falain francia, német és magyar nyelven autánt tábornokok bucsu kiáltványa van kiragasztva. Reggel 8 órakor valamennyi templomban bálaudo Istentisztelet volt. 11 órakor volt a vakerületben és a Széchényi-téren a katonaság felvonulása. Először a Sopronba rendelt olasz katonák meneteltek, majd a francia alpesi vadászok és az angol gyalogság. Sok ezernyi közönség üdvözlötte és kendőlobogtatása között lépdelt végül a magyar

nemzeti hadsereg 4 százada Firchner ezredes vezetésével. A Pannónia-szálló előtt helyezkedtek el az autánt tábornokok és a magyar katonai és polgári hatóságok fejei, akik előtt díszmenetben vonult el a különböző nemzetek katonasága. A magyar csapatok fegyelmezett magatartása mély benyomást tett az idegen tábornokokra is. Guillaume és az autánt tábornokok végig haladtak a csapatok előtt. A csapatszemle után a katonaság a laktanyába vonult.

Aláírják az átadási jegyzőkönyvet

12 óra tájban a szövetséges tábornoki bizottság hivatalos helyiségében megjelent Guil leumo Árpád tábornok és a magyar kormány teljhatalmu képviselője, dr. Ulléin Antal külügyminiszteriumi attasé, ahol az átadási jegyzőkönyvet Hamelin francia tábornok olvasta fel. Jelen voltak még Ferrario olasz, Gorton angol tábornokok és Coppi olasz ezredes, a szövetséges tábornoki bizottság vezérkari főnöke. Hamelin egyttal benutatta a jegyzőkönyvet dec. 5-ről, amelyben az osztrákok elismerik Nyugatmagyarország nekik jutó részének átvételét. Felolvasás után Hamelin megkérdezte Magyarországot megbizottját, hogy van-e megjegyzése. Megjegyzés nem történt, mire Ferrario elnök megállapította, hogy a jegyzőkönyv helyesnek találta, azután fel-

szólította a jelenlevő tábornokokat a jegyzőkönyv aláírására.

Az aláírás után Ferrario francia nyelven beszédet mondott, amelyet azzal fejezett be, hogy a népszavazás eredményeképpen Sopront és területét átadják Magyarországnak. Guillaume tábornok mondott ezután szintén francia nyelvű beszédet, melyben megköszönte a szövetséges tábornokoknak pártatlanságukat és hangsúlyozta, hogy Magyarország békés fejlődésének érdekében a legjobb viszonyban kíván élni minden nemzettel, így Ausztriához való viszonya tekintetében is mindent el fog követni, hogy a most megpecsételt béke tartós legyen. Végül kijelentette, hogy a visszacsatolt terület egy polgára sem lesz üldözésnek kitéve politikai magatartáért.

Sopron örömmámora

Az ünnepélyes aktus ezzel befejeződött. Időközben a népszavazási terület 8 községéből körülbelül 2000 főnyi küldöttség vonult a város-háza elé, ahol Horváth Péter nagycenki jegyző magyar, Reinprecht József fertőrákosi községi bíró német nyelven üdvözölte Thurner polgármestert. Thurner válaszában a hazához való hűségese kitarásra buzdította a közönséget.

A zúgó éljenzéssel fogadott beszéd után a fertőrákosiak rezes bandája rázendített a

Hymuszra, amelyet a közönség lelkesen énekelte végig. Délután 6 és 7 óra között a város tűztornyának leggiján toronyzono volt s a tűzoltó laktanyából megindult a sok ezer főnyi fáklás menet. — Este a színházban díszelőadás, a Casinóban pedig népmulatság volt a hajnali órákig.

Sopron város és Sopronmegye törvényhatósága január hó 10 én díszközgyűlést tartanak.

A Székely Társaság propaganda előadásai

A Debreceni Székely Társaság január 8 án megkezdte propaganda előadás sorozatát, melynek részletes műsora most jelent meg. Az Iparoskör dísztermében (Simonyi-u. 1. c. II. e.) a következő előadások fognak tartatni:

Január 8-án, (vasárnap) d. e. 11 órakor Dr. Darkó Jenő, a Székely Társaság elnöke A magyarországi román irredentáról.

Január 15-én (vasárnap) d. e. 11 órakor Dr. R. Kís István A trianoni béke ipari és kereskedelmi vonatkozásairól.

Január 22-én (vasárnap) d. e. 11 órakor Dr. K. Nagy Zoltán Románia földbirtokpolitikájáról.

Január 29-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor Berezky Zsigmond p. ü. titkár Az új magyar adótörvényekről.

A Vígsházban február 5-én d. e. 11 órakor tartandó nagyobb szabásu matinén Konce Aurélné tart szabad előadást Mikesről.

A máv. Gépjavítóműhely éttermében a következő előadások fognak tartatni:

Február 12-én d. e. 11 órakor Az elszakított Erdélyről Dr. Tankó Béla.

Február 19-én (vasárnap) d. e. 11 órakor A nemzeti eszme és a munkásság címen Thuróczy István.

Február 26-án (vasárnap) d. e. 11 órakor Erdély néprajzi sajtó ágai címen Dr. Bartha Károly.

Az egyes előadások alkalmával ének, zeneszámok és szavaltatok is lesznek, melyekről az előadások előtt adunk tájékoztatást. A közreműködők sorában lesznek: az Iparos Dalegylet és az Egyetértés énekkara és zenekara, valamint műkedvelő tagjai, ugyszintén a helybeli katonazenekar.

A Vígsházban tartandó előadásra a rendes színházi helyyarak fognak szedtetni, míg a többi előadásra belépődij nincs. Azonban adományokat a menekült gyermekek részére és a Társaság propaganda alapja javára köszönettel fogad az Elnökség.

Bethlen és Schober találkozása

Bécs, január 2. Tervbe van véve, hogy az osztrák kancellár találkozni fog Bethlen István gróf miniszterelnökkel és ekkor fogják megbeszélni a két állam gazdasági közeledésének módjait és feltételeit.

Kis ház

jókarban, 950 öf telekkel konyhakertnek kiválóan alkalmas fekete agyagföld eladó. Nemes-utca 7. szám (Tócs kert.) Értekezhetni „Hajdúföld” szerkesztőségében délután 6 órakor.

A legcelszerűbb

alkalmi ajándékokat

APOLLO divatáruházban

veheti meg

a Vármegyeházzal szemben, Piac- és Miklós-utca sarkán.

Dus választék férfi és női ruhaszövetekben, készített kabát és garnitúrák, férfi és női fehérneműk a legjobb kivitelben, flanellek, vásznak és zellerek nagy választékban olcsó szabott árak mellett kaphatók.

Csökkenet Debrecen természetes szaporodása

Karácsonyi számunkban már közöltük Debrecen 1921. évi természetes szaporodását. Az akkori adatok azonban csak karácsonyig terjedtek. Most, hogy Szilveszterkor az év befejezést nyert, alkalmunk van a teljes szaporulatról beszámolni az anyakönyvi hivatal bejegyzései alapján.

Az eredmény igen szomorú: minden vonalon rosszabbodás állott be.

A halálozások száma messze felülmúlja a múlt évit, míg a születések és házasságkötések száma csökkent. Egészben véve Debrecen lakossága, tisztán a természetes szaporulatot véve, vagyis nem számítva a beköltözőket s leteleplőket, nem sokkal szaporodott.

A részletes adatok a következők:

Elhaltak 1921-ben 2325-en, míg 1920-ban csak 2100 ember. Eszerint 1921-ben 225 emberrel több halálozott el. A halottak túlnyomó része református, s utána sorban r. katolikus, izraelita, g. kath, ág. ev. stb.

A születési adatok valamivel kedvezőbbek, bár itt is apadás állott be.

1921-ben született 3031 gyermek, míg 1920-ban 3060. Eszerint 1921-ben 29 gyermekkel kevesebb született.

Házasságot 1247 pár kötött a múlt évben, míg 1920-ban 1370. A fogyás itt 123. Nem lesz érdektelen felemlíteni, hogy a háborus években egész évben 500—555 pár kötött házasságot.

A halálozásokat és születéseket összehasonlítva, 1921-ben 706-al multa felül a születések száma a halálozások számát, vagyis Debrecen természetes szaporulata összesen 706.

Kálvária a marhalevél kiváltása

A debreceni Gazdasági Egyesület legutóbb terjedelmes beadványt intézett a városi tanácshoz, melyben rámutat azokra az állapotokra, amik az előljárási állatforgalmi ügyosztályán uralkodnak.

A debreceni gazdaközönség e beadványa elmondja, hogy egy-egy marhalevelet váltani szándékozó gazda valóságos kálváriát jár, amíg végre kezébe kerül a passzus. Az a pár szoba, melyben az előljárási tisztviselő a marhalevelek kiállítását végzik, nem elégséges, de nem elégséges ezen hivatali személyzet létszáma sem, noha a derék tisztviselők a legjobb akaratukkal végzik a fáradságos munkát.

Az előljárási beadvánnyal kapcsolatosan azt kérte, hogy a marhalevélkiállító személyzet létszámát 4 munka erővel emeljék s a lehetőséghez képest ezt az osztályt egy más helyiségben helyezték el.

A beadvány tegnap került a tanács elé s nem kevés vitára adott alkalmat. Szóba került, hogy a marhalevél kiállító osztályt ismét visszahelyezik régi helyiségeibe, a Csapó-utcai lisztirodába.

— Egy hónap múlva három utcai szoba fog ott megürülni, — vágott az előadó szavába Zöld József tb. tanácsnok, — azonban jobb volna, ha kiadná a bolt helyiségeket. Sok pénzt kapna ezért a város.

Szó esett arról is, hogy a hivatalt az ügyvédi kamara és a jogász és tisztviselő kör helyiségeibe viszik. *Misztli* Károly ügyész a vita során itt kijelentette, hogy az ügyvédi kamara hatóság és azt nem lehet kitenni helyiségeiből.

Vásáry István dr. tanácsnok hosszasan ismertette a forgalmi adózást s annak munkálatait, végre is arra a konklúzióra jutott, hogy a városnak építenie kellene, vagy pedig egyik házában a lakóknak kellene felmondania, ha ezt az eléggé fontos ügyosztályt a kor követelményei szerint el akarja helyezni. Minden hivatal — uszolva van munkaerővel — mondotta. — Csudálatos, hogy a tisztviselők tური ezt a közegészségileg is hátrányos és káros munka folytatását.

Hosszas vita és nagy csend után dr. *Tatay* Zoltán tb. tanácsnok javaslatára a tanács ez ügyben úgy határozott, hogy értesíteni fogja a Gazdasági Egyesületet, hogy amikor alkalom lesz rá, azonnal orvosolni fogja ezt a súlyos helyzetet.

NAPI HÍRLEK

— **Hitelesítő közgyűlés.** Debrecen város törvényhatósági bizottsága tegnap déli 12 órakor *Miskolczy* Lajos főispán elnöke alatt hitelesítő közgyűlést tartott, amelyen a december 30-án tartott közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítette.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter *Nábráczky* Gabriella és *Uzonyi* Etelka debreceni lakosokat vármegyei, illetőleg pénzügyi díjnoknőket ideiglenes minőségű pénzügyi számvevőségi kezelőnők, a debreceni m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez kinevezte.

— **A tűzoltóság zabja.** A tűzoltóságnak, lovai számára szükséges zab vásárlására, a városi tanács hitelt engedélyezett. A tűzoltó-főparancsnokság most azt jelentette a tanácsnak, hogy igen jó minőségű zabot vásárolt és jó üzletet kötött. A tanács a bejelentést, nemkülömben az elszámolást a számvevőség javaslatára elfogadta.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** *Miskolczy* Lajos főispán arról értesítette a városi tanács és a közigazgatási bizottság tagjait, hogy a hónap 5. napján tartani szokott közigazgatási ülés e hónapban 7-én délután 3 órakor lesz megtartva.

— **A közkórház átvétele.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratban arról értesítette a városi tanácsot, hogy a közkórház átvételével kapcsolatos ügyek megbeszélése tárgyában a kultusz, pénzügyi és népjóléti kormány megbízottai szombaton délelőtt Debrecenbe érkeznek és itt a városi tanács bevonásával megbeszéléseket tartanak. A tanács a maga részéről a megbeszélésekhez egy, *Magoss György* t. főügyészből, *Aczél Géza* főmérnök-ből, *Fráter Imre* dr. főorvosból, *Vargha Elemér* tb. főjegyzőből, *Vásáry István* dr. és *Tóth Emil* dr. tanácsnokokból és *Kiss Péter* gondnokokból álló bizottságot küldött ki, amely a tanácskozáson a város nevében fog eljárni.

— **Ellengedett villanydíj.** *Kardoss Géza* szinigazgató beadványt intézett a városi tanácshoz, amelyben azt kérte, hogy a tanács a múlt év december 29-én tartott ingyenes gyermekelőadások felhasznált villamos áram fogyasztási díját engedje el. A tanács tegnap délelőtti ülésén a kérelmet teljesítette.

— **Képzőművészek megbeszélése.** *Istvánffy Gyula* akadémiai festőművész kéri a Debrecenben élő képzőművészeket, hogy sziveskedjenek folyó hó 5-én, d. u. 5 órakor a képzőművészek érdeklő fontos megbeszélés végett a református püspöki bérpalotában (IV. kapu, IV. em. 28. sz.) lévő műtermében megjelenni.

Ha tűz van éjjel, hívja fel a nyolcas számot

Az államrendőrség debreceni kapitánysága még augusztus 16-án átírt a városi tanácshoz az irányban, hogy mért nem működik éjszaka is a vízvezeték? Mert ha előadja magát egy tüzeset, a vízvezeték működnie kellene. A városi tanács az átiratot véleményes jelentéssel végett kiadta a városi mérnöki hivatalnak. A mérnöki hivatal jelentése most érkezett vissza a tanácshoz.

A jelentés szerint az éjszakai vizszolgáltatásban mindenhol, még Budapesten is, korlátozva van. Még 1917-ben egy alkalommal beállították a korlátlan éjjeli-nappali vizszolgáltatást, akkor azonban az volt a baj, hogy nappalra kiürült a víztorony és reggelre nem volt a víznek a megfelelő nyomása. Hatással volt a vizszolgáltatásra az a körülmény is, hogy a villanytelep nem tudta szolgáltatni a kellő áramot. Most már tervbe van véve, hogy tavasszal behozzák a korlátlan vizszolgáltatást. Végül megjegyezte még a jelentés, hogy ha tűz van, akkor hívja fel a tűzoltóság a 8-as számú telefonállomást és kaphat annyi vizet, amennyire éppen szükség van. A vizszolgáltatás egyebekben a villamos áramszolgáltatástól függ.

A városi tanács a jelentést tudomásul vette és elhatározta, hogy ilyen értelemben értesíteni fogja az államrendőrség debreceni kapitányságát.

— **Szerkesztő változás.** A Debreceni Független Ujság felelős szerkesztője: dr. *Hegedüs* Loránt megvált szerkesztői asztalától, mely mellett 14 éven át dolgozott. Távozását sajnálattal vesszük tudomásul, nem csak azért, mert jó kolléga volt, hanem azért is, mert a maga higgadt komolyságával mindig az ellentétek elsímitására igyekezett. Hogy ez nem mindig sikerült neki, az első sorban a kiadókönny s az általuk támogatott vérmesebb munkatársakon mulott. A szerkesztőváltozás nem csupán személyesére; ha nem családunk, azt jelenti, hogy a lap fentartás nélküli harcias zsidó ujsággá vált, aminek külföldben kétségtelen nyomai rövid néhány nap alatt már meg is mutatkoztak.

— **Hetedik tanítói konferenciáját** tartja a debreceni ref. egyház tanítótanácsa csütörtökön, e hó 5-én d. e. 9 órakor az egyház tanács-teremben (Egyház-tér 17. sz.) a következő programmal: 1. Megnyitó ábítatot tart *Uray* Sándor ref. lelkész. 2. A magyar nyelvtan tanításáról előadást és mintatanítást tart *Karácsony* Sándor budapesti főgimnáziumi tanár. 3. Eszmeesere. Szeretettel látjuk az érdeklődőket.

— **A katonai nyugdíjasok családi pótléka.** Az 1921-ik évi 46-ik t.-c. szerint az 1921. évi 4-ik évnegyedtől kezdve a miniszter a nemzeti hadseregnek a hivatásos állományból származó nyugállományúak személyeit a közszolgálati alkalmazottak részére megállapított összegű családi pótlékban részesíti. E törvény végrehajtása érdekében a honvédelmi miniszter most a pénzügyminiszterrel egyetértően rendeletet adott ki. A rendelet szerint a családi pótlék szempontjából az igényjogosultakat két csoportba kell sorozni. Az első csoportba tartoznak a nyugállományú rangosztályba nem sorozott havidíjasok és altisztek. Családi pótlékra igényük van az igényjogosultak törvényes feleségük és valamennyi gyermekük után. Ha a törvényes feleségnek önálló keresete van és ez meghaladja az évi 3600 koronát, akkor nem jár utána családi pótlék. A gyermekek csak 24 éven alul jönnek tekintetbe és csak akkor, ha ellátatlanok. Csupán kegyelmi ellátási illetéket élvező személyek családi pótlékra igényt nem tarthatnak. A családi pótlék a következő: Az első csoportba tartozóknál a feleség és minden gyermek után fejenként 1600 korona. A második csoportba tartozóknál évi 900 korona. A családi pótlékra való igényt a szükséges adatokkal együtt az igényjogosultak az illető nyilvántartó hivatalok útján a honvédelmi miniszterium osztályánál tartoznak bejelenteni.

— **Az OMB-nál letétbe helyezett értékpapírok kiadása.** A hivatalos lap holnapi száma egy pénzügyminiszteri hirdetményt közöl, amely az OMB. bécsi főintézetének letéti osztályánál letétben levő magyar tulajdoni képező értékpapírok kiadása körüli eljárást szabályozza. A jóvátételi bizottság határozata folytán ugyanis a szóbanforgó értékpapírok kizárólag a magyar kormány útján szolgáltatathatják ki tulajdonosaiknak. Ezért azok a magyar állampolgárok és Magyarország területén székhellyel bíró jogi személyek, akiknek, illetve amelyeknek az OMB. bécsi főintézetében értékpapírjaik vannak letétben, értékpapírjaik kiadása iránti kérényüket a hirdetményben részletesen megjelölt mellékletekkel folyó évi február 15-ig a magyar kormány megbízásából a m. kir. Állami Jegyintézet budapesti főintézeténél, vagy vidéki fiókjaitól beuyjtani tartoznak. Az Állami Jegyintézet a hozzá benyújtott kérvények alapján az OMB. felszámoló iv által tulajdonosaiknak visszaadni rendelt értékpapíroknak, mihelyst azok az Állami Jegyintézetbe beérkeznek, tulajdonosaiknak ki fogja szolgáltatni.

— **Egy kivándorlási ügyök visszaélése.** Egy *Komor* nevű ember Kanadában, annak legelhagyatottabb részén 250 ezer akker köves, fás területet kapott a canadai kormánytól, hogy oda 500 magyar családot telepítsen. *Komor*, mivel a magyarországi kivándorlók ezidőszerint még nem mehetnek Kanadába, üzelmét Románián át akarja lebonyolítani, még pedig oly módon, hogy a jóbiszemű embereket előbb Romániába viszi s onnan a 2—3000 dollárral rendelkezőket utlevéllel látja el s ugy viszi bele a sivar küzdelembe. A kormány most leiratban figyelmezteti a város lakosságát, hogy *Komor* csábításának ne ugorjanak be.

MIT OLVASNAK DEBRECENBEN?

Csonka Magyarország gazdasági életének vergődő pangásáról s a nemzeti géniusz öserejéről élénk tanúbizonyságot szolgáltat a magyar könyv. Kulturális szempontból a könyv az emberiség legnagyobb kincse s amióta a könyvnyomtatást feltalálták, akadálytalanul tör előre világhódító útján s ma már sikerrel veszi fel a versenyt legnagyobb riválisával, az arannyal is.

Nemzeti szempontból kiapadhatatlan erőforrás a könyv s ha mind a politika hatalmas fegyverét nem idegen célokért, de a magyarság mellett visszük harcba, ha társadalmi, közéleti, tudományos és művészi életünk magyar voltát markánsan reprezentálja, akkor a magyar könyv gyógyít és táplál, máskülönben pedig halálos mérge és a pusztulás csiráit hordja magában.

Gazdasági szempontból a könyv közönséges árucikk, amit ép úgy adnak és vesznek, mint a szappant, vagy rizskását. Mai gazdasági helyzetünkben a könyv nem tömegcikk többé, hanem sajnós az általános művelődés rovására — luxus cikk lett.

Valamikor a középkorban oly drága volt a könyv, hogy annyi aranyat fizettek érte, amilyen súlyos volt.

Kézrel írták a könyveket, néha több emberöltőn át. E drága munkákat az olasz egyetemek könyvtáraiban az olvasó asztalhoz láncolták, — nehogy eltulajdonítsák. Ily körülmények között természetes, hogy könyvtárakat csak a királyi udvarokban, a gazdag klastromokban, egyetemeken s egyes dúsgazdag mecénás birtokában lehetett találni.

Ma csaknem ugyanaz a helyzet. Bár a gyorsajtógépek egy óra alatt többet nyomnak, mint amit valamikor egy évszázad produkált, a könyv ára mégis oly horribilis, hogy nemcsak a magánosok, de a nagyobb könyvtárak is lehetőleg tartózkodnak a tömegesebb könyvvásárlástól.

A könyv ára

A könyv ára körülbelül ötven-hetvenszerese a békebeli árúknak. Ha összehasonlítjuk a többi közszükségleti cikk áremelkedésével, nem is találjuk oly magasnak, de tekintve azt, hogy a könyv a legnagyobb kulturaterjesztő, szomorúan kell konstatálnunk azt a tényt, hogy a *könyvvásárló kedv megcsappant, a könyvtermelés alig egy tizede a béke évek termelésének* s ez oly mértékben érezteti már romboló hatását, hogy könyvkereskedés kizárólag a könyvek eladásából meg sem élne s kénytelen papírral, zeneművekkel, képekkel, iparcikkkel is kereskedni.

A könyvkiadás is kötött. Csak oly művek adhatók ki, melyek árát a közönség meg tudja fizetni. Abbanmaradt a Révai-Lexikon kiadása is, mert egy-egy kötet bolti ára 800—1000 koronába kerülne, amit csak igen kevesen tudnának megfizetni.

Uj kiadások

Az 1921. esztendő e súlyos válságok ellenére is igen gazdag volt új kiadásokban. A budapesti könyvkiadók bravuros ambícióval ontották az újdonságokat. Legutóbb még kirakatversenyt is rendeztek s karácsony előtt bibliofil- és képeskönyvkiállítással gyönyörködtették a főváros érdeklődőit. Számos új kiadvállalat alakult s a régiek is, különösen a Pantheon, Franklin, Révai, Dante, Táltos, Szent István-Társulat és a Központi Sajtóvállalat bizonyították be újból életrealitásukat.

Kik vásárolnak?

A régi vásárló közönség teljesen átalakult. A középcsoport, különösen a hivatalnokember nem nagyon vásárol, a munkások ellenben igen keresik a könyveket. Nemcsak szépirodalmat, de érdeklődnek a filozófiai, társadalmi, gazdasági munkák után is. Antalffy Gyula

könyvkereskedő, amikor érdeklődünk a közönség felől, rezignáltan jelentette ki:

— Az igazi debreceni nagy közönség, a tehetős benszülött civisek csaknem kivétel nélkül *nem vásárolnak* semmiféle könyvet.

— Dehogyan nem — igyekeztünk védeni őket — a Bugyi-könyv, meg a kalendárium csak fogy?

— Az igen, de drágálják még azt is a civis urak.

Milyen könyvek fognak?

Ezelőtt pár évvel, a forradalmak idején boldog-boldogtalan majdnem kizárólag szociológiával és a szocializmus érett és éretlen termékeivel foglalkozott. Ma már enyhült ez a láz, de egy újabb fajta olvasódüh szállta meg az embereket. Az eszményeiből kiábrándult korok sajátossága nyilvánul meg abban a lázas tépelődésben, hogy *mindenki a túlvilág és a lelki élet kérdéseire akar kielégítő választ találni* s így a nagy közönségre határozottan ártalmas okkuer tanok, a *hypnózis tudománya s a babonáktól átított szellemi termékek nagy piacra találtak*.

Legnagyobb kereslet különben azokban a könyvekben van, amelyek beszerzése okvetlenül szükséges. Így tankönyvek, szótárak, nyelvtanító s különböző irányú szakmunkák az egyetemi és tanuló ifjúság körében meglehetősen keresletnek örvendenek.

A szépirodalomban a békeévekhez hasonlítva pangás van a publicisztika, a tanulmányirodalom azonban mintha szélesebb rétegekben hódított volna.

A szentimentális regények sem kerültek le a napirendről. Marlitt Crocker s a legújabb feltűnt Courts-Mahler regényeit jobban keresik, mint valaha. A naturalisztikus irányokat, különösen Zolát, a magyar nagy közönség most kezd jobbadán megismerni, sajnálatos azonban, hogy ez az irány akkor hódít tért, amikor a külföldön már utolsó hullámgyűrűi is elsimultak.

A súlyos franciák közül Victor Hugo, Maupassant, Anatole France változatlanul megtartották példányszámában és kiemelkedően előkelő pozíciójukat, ugyszintén Shaw és Mereszkowsky is. A Strindberg- és Tagore-láz elmúlt vajmi keveset ártott e két író népszerűségének, sőt épen az utóbbi által felkeltett, a Kelet iránti érdeklődésből magyarázható a Bain indus meséinek széles olvasó tábora.

A magyarok közül Ady, Erdős Renee, Tormay, Csathó, Szabó Dezső, Prohászka, Bangha és Drasche-Lázár a legkeresettebb írók.

Az irredenta könyvek iránt állandó s folyton fokozódó érdeklődés mutatkozik. Komoly tartalmu, politikai vagy gazdasági problémákat érintő irredenta irodalmunkban óriási választék áll a közönség rendelkezésére s minden intelligens magyar legelső feladata legyen a minket érintő súlyos kérdések ismerete s tanulmányozása.

Az ifjúsági irodalomban határozottan a jó izlés dominál, mert leginkább Sebők, Tutsek, Blaskó, Twain, Rhoden, Gaál, Smiles fognak.

Az elmúlt év folyamán Debrecenben két író könyvei fogytak legjobban névszerint: Tormay Cecil, Foerster F. W., Bangha Béla, Végvári, Courts-Mahler, Csató Kálmán és Szabó Dezső.

Általában nivóban gazdag volt a múlt év s az a nézet alakult ki, hogy az 1922. év még tartalmasabbnak ígérkezik. Sajnós, az igazi könyvbarátok számára az új év sem ígér sok jót, mert a tulmagas könyvárak mellett meg kell maradniok a könyvtárak látogatása mellett, ami pedig ki nem elégíti az igazi könyvbarátokat, akinek számára a könyv megszerzése a legnagyobb passzió és öröm.

Mit olvasnak a színésznők?

Valakinek egyéniségét legjobban abból az érdeklődési körből lehet megítélni, amiből ol-

vasmányait választja. Különösen érdekes tehát megtudni valakiről, hogy mit olvas, de még inkább azokról, akiknek saját magukból kell felgazdagítaniuk egy-egy holt betűkbe zárt alakot a színpadon. Megkérdeztük Halassy Mariskát és Helvey Erzsit, a Csokonai-színház kiváló művésznőit, hogy mit és miről szeretnek olvasni.

Halassy Mariska a következőket válaszolta:

— Erre tudnék felelni sokat, mert a színpadon, a pályámon kívül egyetlen szenvedélyem van, a könyv. Édes anyám, ha látja, mint szállítom haza a sok könyvet, már sóhajt: — „Na takarítás, te iszod meg ennek a levét!”

Utóbbi időkben, még a szerb megszállás alatt nagynehezen kaptam meg „Az elsodort falut.”

Ujabbán Courts Mahler olvastam, kedves, könnyed regényei tiszta, zavartalan élvezetet szereztek. Déryné naplóját mindig szívesen olvasom s ez a bámulatos könyv mindig gyönyörűségbe ringat. Mint tanítónőjelölt olvastam először, de ma mint színésznőnek mennyire más jelentősége van előttem minden sorának. Küzdelmei meghatnak, sikerei feletti örömet én is átérzem s rajongásom pályája iránt minden szenvedés dacára meg tudom érteni, mert nincs ilyen pálya több, itt a fáradtság gyönyör s a munka — boldogság!

Helvey Erzsit arra a kérdésre, hogy mit olvas, azt felelte, hogy

— Természetesen a szerepemet, minél többször és minél alaposabban s aztán, ha rengeteg elfoglaltságom után marad időm, szeretettel s nagy ambícióval studirozok olyan munkákban, melyekben pályámon összefüggő problémákról olvashatok. A festészet és a szobrászat érdekel, a divat fejlődés története, a dramaturg irodalom. De szeretem a memoárokat is, mert rám az élet pregnánsabb megnyilatkozása jobban hatnak, mint a legtöbbször hamis regény, s mert ha olvasok, elsősorban tanulni szeretek.

— Milyen könyv érdekli legjobban?

— A nagyon tartalmas könyv.

Ilyet eddig hármat ismerek: Tolstoj: Háború és Béke. Strindberg: Történelmi Miniatürök és Chledowszky Rómája.

Mit olvas a házi-poétánk?

Meg kérdeztük ami házi poétánkat is:

— Mit olvasol a verseiden kívül?

Rezignáltan felelte:

— Semmit, legfeljebb a kritikákat.

S végül a segédszerkesztő urat interjuváltuk meg.

— Mondja kedves szerkesztő ur, szeret-e szépirodalommal foglalkozni?

Dühösen felelte, rettenetes ollóját, szinbolumát és hancsi fegyverét csattogtatva:

— Hagyjatok békén, hát nem el kell olvasnom minden sorotokat? Kell-e ennél szebb irodalom?

— Igaza van.

— **A vízművek és a közegészségügy.** Mivel az utóbbi időkben a vízvezetéknel és általában a városi vízműveknél közegészségügyi szempontokat figyelembe véve bizonyos hiányok mutatkoztak, ezek megszüntetésére a népjóléti miniszter szabályrendeletet küldött a városi tanácshoz. A szabályrendelet tegnap szóba került a tanácsülésen, amely úgy határozott, hogy a szabályrendelet végrehajtásának költségeire vonatkozólag kikéri a mérnöki hivatal véleményét. E célból az idevonatkozó iratokat s a szabályrendeletet kiadta a mérnöki hivatalnak.

— **É. M. E. II. kerületi szervezete** felkéri a kerület választmányi tagjait és a kerület hölgyeit, hogy ma jan. 3-án este 6 órakor az egyesületi helyiségben tartandó értekezleten okvetlenül megjelenni sziveskedjenek.

Feltűnést keltő olcsó árak vannak a

„Hajdusági” férfi és gyermekruha üzletben Gyűződjön meg róla.

Piac-u. 67. sz. (Frochner szálloda épület.)

FÉRFI öltönyök már 1600 koronától

FIU öltönyök már 1300 koronától.

Rövid FÉRFI téli kabátok 1950 koronától.

GYERMEK téli kabátok 800 koronától.

Fekete és barna bőrkabátok 6000 koronától

Előzékeny kiszolgálás.

Olcsó szabott árak.

— **Ujév az Ébredőknel.** Az Ébredő Magyarok Egyesületének mintegy 100 tagu küldöttsége új év alkalmával felkereste dr. Iványi Béla egyetemi tanárt, az Ébredők debreceni csoportjának elnökét. A küldöttség nevében Szele György megkapó, szép és lendületes beszédben üdvözölte az elnököt, aki lelkes beszédben köszönte meg az üdvözlést és kitarásra buzdította a tagokat. Ezután Balogh Béla alelnököt kereste fel a küldöttség, akit dr. Kovács Béla ügyvéd üdvözölt és kifejezte az Ébredők jókívánságait.

— **Január közepén nyílik meg a dispensaire.** Zentay Pál dr., az amerikai anya- és csemmövődő egyesület országos igazgatója legutóbb arról értesítette Csűrös Ferenc dr. kulturtanácsnokot, hogy a Debrecenben felállítandó dispensaire céljaira kiutalt berendezéseket és felszerelési tárgyakat január első napjaiban utnak indítja. Most már komoly remény van rá, hogy a dispensaire e hó közepén megnyílik, annyival is inkább, mivel a helyiségek átalakítási munkáitafejezést nyertek s mint jeleztük is, a megnyitásra készen állanak.

— **Jubiláló lap.** Balassagyarmatról jelentik: A Balassagyarmaton megjelenő *Nógrádi Hírlap* politikai heti lap ma lépett 50-ik évfolyamába. Vidéki lapok közül ez az egyetlen lap, amely ilyen hosszú multra tekinthet vissza. A lapot Harnos Gábor, Nógrád vármegye akkori főjegyzője alapította Mikszath Kálmánnal egyetemben. Jelenlegi felelős szerkesztője *Mujenyi Gyula* főgymnáziumi tanár. — Ennél hosszabb életet csupán egy vidéki lap ért: a *Debrecen-Nagyvárad* *Értesítő*, mely azonban már régebben megszűnt, 57 éves fennállás után.

— **Emelkedő árak a sertés piacon.** A tegnapi sertésvásáron az árak emelkedő tendenciát mutattak. Magában a vásáron megfelelő élénkség uralkodott, azonban csak a kövér piacon köttettek üzletek. Mindössze 350 daraból állott a felhajtás, melyeknek nagy része kövér volt. Az árak a kövér sertésnél a következőképpen alakultak: Kövér sertés I. rendű 88—92 koronás, kövér sertés II. rendű 76—84 koronás, kövér sertés III. rendű 60—70 koronás árban kelt kilonkénti elősúlyban. Sovány sertés felhajtás alig alig volt. Az irányzat ezen az árak mellett is a kövértől élénk, míg a sovány sertésnél lanya volt. Az árak a legutóbbi vásár óta 6—8 koronás emelkedést mutattak, de várható az árak nagyobb emelkedése is, ahol a meglepetések napirenden lesznek.

— **A mérnöki hivatal elszámolása.** A városi tanács nemrég az utcaburkolatok helyreállításának költségeire 30 ezer korona hitelt engedélyezett a mérnöki hivatal számára. Most a mérnöki hivatal szabályszerű elszámolását beadta. A számvétség az elszámolásokat átvizsgálván, azokat helybenhagyta, ugyancsak a városi tanács is.

— **A város és a Ghillányi-laktanya.** A városi tanács a közelmúltban felírt a hadügyi kormányhoz a Ghillányi-laktanya átadása tárgyában. Most a katonai körletparancsnokság arról értesítette a városi tanácsot, hogy a szóbanforgó laktanyát és melléképületeit nem adhatja át a hadügyi kormány a városnak, mivel ott a csendőrség és a vámőrség van elhelyezve s ezek kiköltözködése felett kizárólagosan a csendőrség és a vámőrség parancsnokságai diszponálhatnak. Ez irányban tehát a városnak a tervezett parancsnokságokkal kell felvennie az érintkezést. Az ügy tegnap szóba került a tanács ülésén, de érdemben nem határoztak felette.

— **Uj év új ajándék.** Az évben új kedvezményt nyújt a „Magyarság” előfizetőinek. Ingyenes jogi tanácsadó irodát nyitott. Válaszbélyeg beküldése esetén mindenkinek ingyen ad jogi tanácsot a kiadóhivatal Budapest, VII. Miksa-u. 8., ahol a lap megrendelhető. Ingyenes mutatóványszám. Előfizetőknél számtalan kedvezmény és ajándék.

— **Kárpitos mester** menekült mindenemű javításokat és atalakításokat a legolcsóbban s legjobban Kézsihi háznál. Zselezny, nyulási óbarak.

— **Házasságkötés.** Potok Mária gazdasági intéző Lindenfeld Henával.

— **Álarcos bál a Royalban** e hó 8-án vasárnap, a szokásos díjkiosztással.

— **A Debreczeni Első Takarékpénztár** igazgatósága felhívja igen tisztelt részvényeseinek figyelmét arra, hogy az elővételi jog gyakorlása alkalmával hárommal nem osztható darabok után kiszolgáltatott részvényharmadok (részutalványok) folyó hó 10-ig a Debreceni Első Takarékpénztárnál egész részvényekre leendő egyesítés végett bemutatandók, mert a határidőn túl egyesíthetők a közgyűlés határozata értelmében nem lesznek s a reájuk teljesített befizetések a bemutatónak folyó hó 11-től kezdődőleg a Debreceni Első Takarékpénztár pénztáránál vissza fognak térítettai.

— **Elhunyt presbíter.** A legnagyobb fájdalomtól porig sujtta, de Mindenható Istenünk kifürkészhetetlen akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy a legjobb férj, szerető édesapa, após, nagyapa, unokatestvér, sógor, nász és jó rokon, néhai **Nagy Lajos** hentesmester, a ref. egyház presbítere ádásos életének 56 ik, boldog házasságának 27-ik évében 1 heti súlyos szenvedés után 1922 január hó 1-én reggel 7 órakor csendesen elhunyt. Kedves halottunk földi részeit f. hó 3-án d. u. 2 órakor fogjuk Csapó utca 97. számú házkúntól, a ref. Nagytemplomban tartandó ima után, a Kossuth-utcai sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Debrecen, 1922 január hó 1. Drága jó lelked szeretete lelkünknek örök kincse marad! Bánatos özvegye: Nagy Lajosné szül. Szegedy Eszter. Gyermekai: Margit. férjével, Kiss Lajossal. Böske voltégényével, Szahmári Józseffel. Unokája: Kiss Laci. Unokatestvére: Nagy Mária férjével, Kovács Jánossal. Sógora: és sógora: Csuka Imre nejjével, Szegedy Máriával és gyermekével. öz. Tóth Kálmánné voltégényével. Szegedy Dániel. Elhalt testvéreinek gyermekei. Valamint a többi rokonok nevében is.

NAPIREND

1922

Január 3.

KEDD

Genovéva

A Nap

Kel: 7 ó. 49. Nyug: 4 ó. 19.

Városhaza

A polgármester fogad 11—12-ig

A tanács tagjai fogadnak 10—12-ig

Megyeháza

A főispán fogad 11—12-ig

Az alispán fogad 10—12-ig

Rendőrség

Ságy Lajos rendőrfőkapitány fogad 10—12-ig

Csokonai-színház

este fél 8 órai kezdettel: „A tolvaj” színmű

3 fev.

Városi muzeum

Zárva

Városi képtár

Zárva

— **Fényüzési adót fizetők figyelmébe!** A munkatorlódas elkerülése céljából az 1921 december hónapban beszédett fényüzési adónak az állampénztárba leendő beszállítására nézve a debreceni m. kir. állampénztár a következő határnapokat állapította meg: 1922 január 5-én a fényüzési vállalatoknak minősített összes kávéházak, cukrázdák, éttermek, tejcsarnokok, továbbá a különleges fényüzési vállalatnak minősített orfeumok és kabarék, ugyanint mindazon kiskereskedők, kik általánosan (pauzáló) fizetik a fényüzési adójukat. 7-én az A, B, C, D betűsök. 9-én az E, F. 10-én az G, H, I, J. 11-én az K, L. 12-én az M, N, O, P. 13-án az R, S. 14-én az T, U, V, Z betűkkel kezdődő, általános fényüzési cikkel foglalkozók fizethetik be a fényüzési adót. Az elmaradtak szintén 14-én fizethetnek, azonban a kitűzött napról való elmaradásukat igazolni tartoznak. Felhívtnak az adózók, hogy e határnapokon saját érdekükben szigorúan alkalmazkodjanak, mert egy rendbontó, az egész sorrendet megzavarja és azon celt, hogy a hosszas várakozásokat meggátoljuk — lehetetlenné teszi. Az, aki 15 ike után szállítja adóját, a törvény 154. § a szerint még 50%-os adópótlékot tartozik fizetni. *M. kir. állampénztár.*

— **A Kereskedelmi Betegségélyző Egyesület** főorvosa és belgyógyásza dr. Gyulay László (a lemondott dr. Bathory Sándor helyett) Piac u. 6. szám alatt délelőtt 8—9 ig s délután 3—4-ig rendel.

Öngyilkosok napja

Az új év meglehetősen szomorúan kezdődött az öngyilkosságot illetőleg. A rendőri krónika szerint új év első két napján négy öngyilkosság történt; ebből három Debrecenben, egy vidéken.

Szublimát

Kovács Anna 20 éves leány volt az első öngyilkos, aki négy szublimát pasztillát vett be.

A szerencsétlen leány már eddig is sok csapáson ment keresztül. Erdélyből menekült, ahol részeg oláh katonák egy izben megüldözték s levágták a keblét. Súlyos sérüléseivel bevitték az egyetem belgyógyászati osztályára.

Marólug

Délelőtt a Beresényi-utca 75. szám alá hívták a mentőket, ahol **Dankó Imréné** öngyilkossági szándékból marólugot ivott.

Az öngyilkosság oka az volt, hogy Dankó Imre összerélt feleségével, aki emiatt rendkívül elkeseredett s egy örízetlen pillanatban marólugot ivott. Súlyos állapotban vitték be az Augustza-szanatóriumba. Állapota aggasztó.

Leugrott az emeletről!

A harmadik öngyilkossági kísérlet a Nagyerdőn levő Augustza szanatóriumban történt, ahol egy beteg, **Mező Sándor** akart megválni az élettől: tegnap reggel leugrott a második emeletéről. Mező az esés következtében súlyos zuzódásokat és azonkívül agyrázkódást is szenvedett. Állapota válságos. Mező Sándor valószínűleg lázrohamában követte el tettét.

Revolver

A negyedik öngyilkosság Poeszajban történt. **Kappel Jenő** 23 éves fiatalember revolverral mellbelőtte magát s pár perc múlva kiszenvedett. Szülei csak a revolverlövésre lettek figyelmesek s mire a malom mellé értek, ahol az öngyilkosság történt, a fiu már halott volt. Az öngyilkosság oka gyógyíthatatlan betegsége volt.

Kappel súlyos tüdőbajban szenvedett s betegsége miatt rendkívül el volt keseredve. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

— **Uj iparendedélyek.** A városi tanács tegnap délelőtt tartott üléséből a következő új iparendedélyeket adta ki az alantírt díjak lefizetése mellett: László Imre fűszer, gyarmat és vegyiárak adásvétele 500 kor., Galambosi Péterne kávémérés, kifőzés és tejárusítás 300 kor., öz. Farkas Kálmánné hölgyfodrász és manikűröző ipar 500 kor., Demetrovics Dezsőné nőiszabó ipar 300 kor., Tóth Elek és Tóth Emil illatszert, pipere árak és háztartáscikkek kereskedése 1000 kor., Berger Ede borkereskedés 2000 kor., Lantos Ödön ásvány és növényolaj kereskedés 1000 kor., ifj. Nikházy László fűtőanyagkereskedés nagyban és kicsinyben 1000 kor., Zonda Ferenc mezőgazdasági termény, zöld főzelék, burgonya, káposzta és gyümölcskereskedés 1000 kor., Bernáth Kálmán tüzi- és épületfa kereskedés 1000 kor., Rehá Pál és Simon Ferenc technikus ipar 1000 kor.

— **Ifj. Schaff János táncintézetében,** a Royalban, az új tanfolyamok e hó 9-én, hétfőn kezdődnek meg. Gazdálkodó (polgár) ifjak részére 5—7-ig. Iparos- és kereskedő ifjak részére 8—10-ig. Shimmy és külön órák bármely időben.

— **Berecsy Irma dalestőlye** a zonedében január 5-én. Jegyek Springer könyvkereskedésében és a hangverseny irodájában.

SPORT

Gerenday György meghalt. Gyásza van a magyar egyetemen a sportnak. Egyik lelkes uttörője és buzgó harcosa, **Gerenday György**, ny. miniszteri tanácsos 67 éves korában meghalt. Gerenday elnöke volt az Országos Testnevelési Tanácsnak s ebben a minőségben is rendkívül sokat tett a magyar sport, különösen az ifjusági sport, a tornázás érdekében. Temetésén a fővárosi sportegyletek testületileg résztvesznek.

Birkózás. A MBOSz. keleti kerülete ma, kedden folyó hó 3-án este 8 órakor az Arany

Bikában gyűlést tart. Az elnökségi és tanács- tagok pontos és okvetlen megjelenését kérem. Bacsó Pál kerületi elnök.

A DTE játékos értekezlete. Ma este 8 óra- kor a Royal-kávéház klubhelyiségében a DTE. játékosértekezletet tart. Felkéretnek az összes vezető tagok és aktív játékosok, beleértve az ifjusági és törpe csapatok játékosait is, hogy okvetlenül jelenjenek meg. *Intéző.*

A DTE teadélutánja. Nagyszerűen sikerült a DTE második teadélutánja. A tágas és kel- lemes Royal-éttermeit körülbelül 100 főnyi uri közönség töltötte meg, kinek a rendezőség tom- bola játékot is juttatott, mely után a fiatalság táncra perdült. Legközelebb a tea délutánt meg- ismétlik.

SZINHÁZ.

Operafilm az Urániában. Bár a mozi- ról nem szoktam kritikát írni, most azonban az Urániában bemutatott „Kacagj Bajazók“ című operafilm szokatlan zenei szépsége ke- zembe adja a tollat.

A darab librettója és meséje maga is rendkívül bájos, azonban már magasabb rendű művészi élvezetet nyújt a zenei és ének rész. Egész szabályszerű operai előadásban van a műértő közönségnek része, noha magam is igyekszem zongora játékomat a filmhez illesz- teni, az operafilm karmestere ezt oly nagy- szerűen oldja meg, hogy már jobban nem is bírja.

Az énekművészek, akik a film alján levő kis karmester vezényletével pontosan hozzá igazodnak, csodás szépséggel interpretálják kü- lönösen a Tannhauser Erzsébet nagy áriáját és a nagy kettőt.

Hogy az öt felvonás közül melyik a leg- szebb, nehéz eldönteni, rendkívül fülbemászó a II. felvonás szerelmi kettőse és az egész V. felvonás.

Ugy *Báthory Elza*, mint dr *Mihályi Ernő*

teljes elismerést érdemelnek művészi előadásuk- ért, mely mint hangverseny is elsőrangú mű- élvezet és amelyet vasárnap az állandóan zsuf- olt házak közönsége gyakori viharzó tapssal honorált. *Hammerstedt János.*

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Kedden B) bérletben A tolvaj kerül színi- re. Halassy Mariska, Rubinyi Tibor, László Gyula, Árkossy Vilmos, Lux Böske és Zoltán László felléptével. — **Halassy Mariska**, mint vendég fog e darabban is a közönségnek me- leg és feledhetetlen estét szerezni.

„Kacagj Bajazzo“ opera film bemutatója volt vasárnap az Urániában állandóan zsufolt — teljesen eladott házak előtt. A közönségnek ez az újdonság „éneklő film“ annyira tetszett, hogy minden egyes énekszám után zajos taps- sal honorálta a közreműködő énekművészeket. Tegnap is Debrecen társadalmának a zene és művészettel egyaránt foglalkozó és iránta ér- deklődő nagy tábora nézte végig a csodás újdonságot és el volt ragadtatva! Valóságos opera estélyt élvezett! A fényes opera éneklő filmet egy rendkívül kacagató 3 felvonásos amerikai sláger burleszk, a „Csodababa“ elő- zött meg. E pompás műsor a héten csütörtök estig mindennap 5, 7 és 9-től látható az Urá- niában. Jegyelővétel d. e. 10—12-ig, d. u. 4-től.

Okvetlen nézze meg az éneklő operafilm- et az Urániában. Az ideny legszebb és legnagyobb filmújdonsága! Csak csütörtökig látható! Nem gép!

Sándor Mátyás III. rész: A halottak élnek — melyben az izgalmas és megható jelenetek valóságos láncolatot alkotnak, ma utóljára mu- tatja be az Apoló. — Holnap, szerdán a be- fejező negyedik rész: „Enyém a bosszu“ kö- vetkezik. Jegyelővétel.

Páris gyermekei. Mindenki jegyezze meg ennek a filmnek címét, mert ez lesz a legköze- lebbi párisi Gaumont szenzáció az Apollóban.

Jön! „Harc a hómezőkön“, a tévedések drámája. Amerikai film! 6 felv. A főszerepben Doris Kemjon—Paul Gordon, Amerika legna- gyobb művészeivel az Urániába pénteken!

„Kacagj Bajazzo“ éneklő operafilmről be- szélnek az egész Debrecenben!

Törvénykezés

§ Szabadlára helyezések a dohánygyári bűnyűben. Mint ismeretes, a debreceni kir. ügyészség a dohánygyári lopásból kifolyólag többeket letartóztatott. A kir. törvényszék vád- tanácsa, mint már jeleztük, a vádlottak egy részét szabadlára helyezte, míg a másik részüknek szabadlára helyezése ellen a kir. ügyészség felfolyamodással élt. Tegnap délelőtt aztán az *Oldh* Miklós kuriai bíró, ítéletábrái tanácselnök elnöklété alatt működő táblai vád- tanács a dohánygyári lopásból kifolyólag gya- nusítottak közül Papp Tamást 200 ezer, Weisz Martont 200 ezer, Nagy Samut 60 ezer és Gyulai Mihályt 50 ezer korona óvadék letétele mellett szabadlára helyezte.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Homoki fajbor Elvesztett literje 40 korona, kitűnő barna, szürke lábakkal far- minőségű kisebb-nagyobb kavéga fehérrel, egy kis tételekben kapható Bur- kutya. Kérem a megtalálót gundia-utca 5. sz. alatt. értesítsen Varga utca 14. vagy a rendőrséget.

DEBRECZENI KALAPGYAR Széll Gergely

Női és férfi kalap megren- delések és javítások gyorsan pontosan készíttetnek **Piac-u. 63. sz.**

A tőzsde

Magyar korona: 82 1/2.

A tőzsde mai irányzatában tartott volt és tartózkodó hangulatban nyitott. Nyitá- skor kuliszban élénkség uralkodott. A múlt heti kisebb-nagyobb árayereségek a gyenge kezeket realizálásra ösztönözték és ennek hatása néhány papírban esőkkenő árfo- lyamban jutott kifejezésre. A kuliszban az Államvasut és Déli vasut állítak az érdeklődés középpontjában, amelyeket az arbit- rage élenken vásárolt emelkedő árfolyamok mellett. Salgóban és Rimában az arbitrage fordítva dolgozott és itt Pesten realizált, ami ezekben a papirokban kisebb-nagyobb árvesztéseket okozott. A kuliszban Agrár- bank a zárlatkor erősen visszaesett és 690-el zárt. A többi értékek tartott árfo- lyamok mellett csendesek voltak. A bank- piacon Városi Bankban nyilatkozott meg nagyobb mérvű realizációs törekvés úgy, hogy ez a papír néhány pontot veszített. A piac csendes. A malompiac csendes. — Eladók tulsúlyban. Forgalom, I. Bpestiben és Viktoriában volt esőkkenő árfolyamok mellett. Szénpiac eseménytelen néhány na- gyobb tétel Urikány került eladásra, ami a papírnak árfolyamát kedvezőtlenül befo- lyásolta. A Trust vontatott zárlatig 100 koronát nyert. A vaspiacon csendes. Kőburg- ban és Liptákbán volt forgalom. Kőburgot kereszték, árfolyama a nyitás felett zárult. Liptákbán a múlt heti spekuláció némileg likvidálódott, amennyiben nyereségbiztosító eladások folytak, árfolyama lemorzsoló- dott. A vegyespiacon Textil és Oceán tud- ták az érdeklődést legjobban lekötni. Ár- folyamaik emelkedtek. A Gummi árfolya- mást leszorították. A fapiac nyugodt For- galom csendes, Hazai Fában élénkség tar- tott árfolyamok. Nasicai 200 koronát nyert.

Budapesti zárlat.

Magyar hitel 1990, Osztrák hitel 1200, Angol-Magyar 780, Leszámitoló bank 175, Magyar—Olasz 800, Jelz hitelbank 280, Hazai bank 660, Salgó 5875, Rimamurányi 2880, Közúti 1030, Déli vasut 1430, Ál- lamvasut 4100, Keresk. bank 7100, Álta- lános takaréki 990, Pesti hazai 24250, Borsod miskolci 3400, Concordia 2350, Budapesti gőz. 6125, Gizella 2700, Hun- gária 2425, Viktória 14300, Beocsini 6300, Kohó 5500, Általános közszén 11150, Uriká-

nyi 6150, Adria 6600, Atlantic 7800, Le- vante 7400, Trust 2075, Gans Danubius 37000, Ganz villamos 6000, Lipták 570, Magy. ac 1 2875, Schlick 1110, Wömer 635, Brassói 3800, Izzó 5725, Spódium 2660, Hazai faterm. 2300, Klottid 3550, Erdő 980, Nasicai 18100, Neuschl Licht 710, Orsz. fa 1135, Telefon 4450.

Valuták.

Valutapiac a 82 és fél korona jegyzés következtében csendesen indult. A dollár alig ért el emítésemelőt forgalmat. — A többi valuta tartott árfolyam mellett nyug- godt. A berlini tőzsdenyitás ismeretessé válása után irányzat elgyengült. Lei, szo- kol szilárdultak. A többi esőkkenő árfo- lyamok mellett kerültek forgalomba.

Napoleon 2356—2380, Angol font 2550 —2570, Dollár 600—610, Francia frank 4880—4920, Márka 333—343, Lira 2590 —2610, Osztrák kor. 10:50—11— Rubel 5250—5350, Lei 462—472, Szokol 888 898, Svájci frank 11860—11950, Korona dinár 870—880, Lengyel márká 18 —19.

Zürichi zárlatossá Berlin 273.—, Hol- land 189.—, Newyork 513, London 9160, Páris 4170, Milánó 2255, Brüsszel 3925, Prága 725, Budapest 82 1/2, Zágráb 190, Bukarest —, Varsó 17, Bécs 19, Osztrák bélyegzett 11.

Utőtőzsde.

A hangulat kellemes. A forgalomban egy kis élénkség mutatkozik. A pro- on- gáció simán ment Államvasut 4050, Rima 2900, Salgó 5900, Déli vasut 1425, Közúti 1040.

Ezüst korona 35—36, forint 91—92.

Terménytőzsde.

Üzletmenet változatlan. Kukoricában élénk forgalom tartott árak mellett Kenyér- magvakban élénkség. Az árak változatlanok.

Hivatalos árak: Buza tiszavidéki 2360—2385, fehérmegyei 2350—2375, pestmegyei 2350—2375, rozs 1560—600, takarmány árpa 1700—1750, sórárpa 1775—850, köles 1500—1600, zab 1500—530, tengeri 1975—975, repace 27—28, Korpa 1110—1120.

A haszt és örlemények piaca csendes. Korpa 2 és fél vagon 1125 ab Budapest.

Sertésjelentés. Zárt vásári maradvány 215 sertés, érkezett 15, sertés, eladatott —. Szabad vásári maradvány 2215 sertés, és 4 süldő. érkezett —, eladatott 77. — Árak: könnyű 72—83.

Debreczen szab. kir. város főispánja.

Pályázati hirdetmény

Debreczen szab. kir. város törvényha- tóságánál 219 445—1913. és 100—271—1914. bkgy. szám alatt alkotott szervezeti szabályrendelet 289. §-ában rendszeresített jelenleg üresedésben levő általam törté- nendő kinevezéssel életfogytiglan betöl- tendő nyugdíjjogosultsággal egybekötött I. oszt. állatorvosi állásra nyilvános pá- lyázatot hirdetek.

I. oszt. állatorvos évi javadalmazása:

- 1. IX. fizetési osztály 3. fokozata sze- rintí törzsfiz. évi 2600—K
- 2. Nyugdíjba is beszámítandó városi pótlék évi 6500.—K
- 3. Lakbér évi 800.—K
- 4. 115 százalékos lakbérsegély évi 920.—K
- 5. Törvényhatósági közgyűlés által eset-ről esetre megállapítandó fuvarátalány ez- időszerint évi 12.000.—K
- 6. 7041—1920. M. E. rendelet alapján járó havi drágasági segély 800.—K
- 7. 93610—1921. B. M. rendelet alapján járó havi rendkívüli segély 800.—K

Ezenfelül szabályszerű családi pótlék, valamint egy saját személye, mint család- tagjai után járó kedvezményes élelmiszer jegy.

Felhívom ezen állásra pályázni óhajto- kat, hogy az 1888. évi VII. t.c. 133. §-á- ban előirt képesítésüket s eddigi gyakor- latukat igazoló okmányokkal felszerelt pá- lyázati kérvényüket s eddigi gyakorlatu- kat igazoló okmányokkal felszerelt pálya- zati kérvényüket hozzám 1922 évi ja- nuár hó 30 napjáig adják be, mivel az elkésett, vagy kellően fel nem szerelt kérvényeket figyelembe venni nem fogom. Debreczen, 1921 december 29.

Miskolcny sk. főispán.

Dollárt

Simon György DEBRECZEN Kossuth-u. 11.

Kőváry és Altmann

szücsmesterek

Debrecen, Piac-utca 42.

Pannonia szálló udvar

Mindenféle szücs munkákat szak- szerűen készít a legutóbbi divat szerinti. Ugyanott kész munkák kaphatók. Megrendeléseket pontosan eszközöli.

Aranyért, Ezüstért budapesti magas árakat fizetek

Kramer Simonffy

utca 17.

Rikkancsok

azonnal felvételnek la- punk kiadóhivatalában.

Ujévi ajándékok

Parfüm, Manikür és Fésűkazetták stb. illatszerek minden illatban, szappanok és mindenféle piperecikkek nagy választékban

Telefon 14-80. **Korzó Drogueria** Piac-utca 42. sz.